

การใช้สื่อในการแก้ไขความชั๊กแย้ง

การศึกษา เรื่องการใช้สื่อวิทยุในการแก้ไขความชั๊กแย้งในเรื่องการพัฒนาแหล่งผลิตไฟฟ้าพลังน้ำในจังหวัดกาญจนบุรี ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ประกอบด้วย การวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพจะบรรยายถึงประเด็นของเหตุแห่งความชั๊กแย้งที่เกิดขึ้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกรณีความชั๊กแย้ง ขั้นตอนในการแก้ไขความชั๊กแย้ง การเลือกใช้สื่อในการแก้ไขความชั๊กแย้ง และการใช้สื่อวิทยุในการแก้ไขความชั๊กแย้ง โดยศึกษาในรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะและวิธีการใช้สื่อวิทยุในการแก้ไขความชั๊กแย้ง รวมทั้งองค์ประกอบอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการแก้ไขความชั๊กแย้ง และผลของการแก้ไขความชั๊กแย้ง ซึ่งจะศึกษาอ้างอิงกับทฤษฎีเกี่ยวกับการแก้ไขความชั๊กแย้ง

ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณจะทำการวัดการใช้สื่อต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับความชั๊กแย้งและการแก้ไขความชั๊กแย้ง โดยจำแนกในลักษณะการวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอในรูปค่าความสัมพันธ์ของสื่อต่าง ๆ กับการแก้ไขความชั๊กแย้ง

ก่อนที่จะกล่าวถึงการใช้สื่อวิทยุในการแก้ไขความชั๊กแย้งจะได้อธิบายถึงประเด็นความชั๊กแย้ง และผู้ที่เกี่ยวข้องกับความชั๊กแย้ง และองค์ประกอบอื่น ๆ เพื่อความเข้าใจอย่างสมบูรณ์ในเรื่องการใช้สื่อวิทยุในการแก้ไขความชั๊กแย้งต่อไป

ในช่วงระยะที่ทำการศึกษาดังการใช้สื่อวิทยุกระจายเสียงในการแก้ไขความชั๊กแย้ง เรื่องการพัฒนาแหล่งผลิตไฟฟ้าพลังน้ำในจังหวัดกาญจนบุรี ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย มีประเด็นแห่งกรณีของความชั๊กแย้งที่เกิดขึ้นจำแนกได้ดังนี้.-

1. กรณีความชั๊กแย้งอันเกิดจากปัญหาภาวะดินเค็มที่ปากน้ำแม่กลอง ทำให้เกิดความเสียหายของพืชไร่ของชาวจังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งพาคพิงมาถึง เชื้อนครินทร์ ว่าเป็นตัวต้นเหตุดังกล่าว ซึ่งข้อเท็จจริงเกิดจากภาวะฝนแล้งติดต่อกันมา 3 - 4 ปี ปริมาณน้ำตามธรรมชาติมีน้อย โดยความจริงเชื้อนครินทร์ได้ปล่อยน้ำที่

เคย เก็บกักไว้มากกว่าปริมาณน้ำในปภคิเสียอีก

2. จากกรณีซัดแย่งในข้อแรกก่อให้เกิดประเด็นความขัดแย้งต่อเนื่องมายังเขื่อนอื่น ๆ เช่น เขื่อนท่าทุ่งนา เขื่อนเขาแหลม และโครงการเขื่อนน้ำโจน ในจังหวัดกาญจนบุรีอีก โดยลักษณะกรณีซัดแย่งเป็นแบบสัมพันธ์ซึ่งกันและกันตามสภาพของความต่อเนื่องในการดำเนินงานของเขื่อนทุกเขื่อนในจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งจำแนกประเด็นความขัดแย้งที่ต่อเนื่อง ใคดังนี้.-

2.1 เขื่อนต่าง ๆ ที่สร้างในจังหวัดกาญจนบุรี ไม่ปลอดภัยในค้ำความมั่นคงของโครงสร้างฐานราก เพราะสร้างอยู่บนแนวหินยุซึ่งมีการเลื่อนตัวได้ ทำให้ไม่สามารถเก็บน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจะก่อให้เกิดอันตรายต่อไป โดยเฉพาะเมื่อเกิดแผ่นดินไหว ทั้งนี้ตามข้อเท็จจริงแล้ว กอนสร้างเขื่อนได้มีการศึกษาทางธรณีวิทยาอย่างละเอียดแล้ว โดยมีคณะผู้เชี่ยวชาญจากหลายประเทศร่วมงานด้วย

2.2 เขื่อนศรีนครินทร์ถูกโจมตีว่าสร้างขึ้นมาแล้วไม่ได้ผลตามเป้าหมายการไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ จึงต้องสร้างเขื่อนท่าทุ่งนาอีกเขื่อนหนึ่ง ทางคอนกรีตของเขื่อนศรีนครินทร์ เพื่อเสริมการผลิตไฟฟ้าให้มากขึ้น ข้อเท็จจริงคือ เขื่อนศรีนครินทร์ได้ให้ประโยชน์ครบถ้วนตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ทุกประการ การสร้างเขื่อนท่าทุ่งนาขึ้นอีกเขื่อนหนึ่งนั้น เป็นไปตามโครงการพัฒนาลุ่มน้ำแควใหญ่ ซึ่งได้วางแผนไว้ล่วงหน้าแล้ว

2.3 ขณะดำเนินการก่อสร้างเขื่อนเขาแหลมบนลำนน้ำแควน้อย ถูกโจมตีว่าการไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ ได้ปิดกั้นแม่น้ำเพื่อทำการก่อสร้างตัวเขื่อน ทำให้ไม่มีน้ำไหลมาตามแม่น้ำ เกิดความเดือดร้อนของผู้ใช้น้ำทางท้ายแม่น้ำมาก ซึ่งความจริงในการก่อสร้างเขื่อนทุกแห่งจะมีการเจาะอุโมงค์ผันน้ำอ้อมบริ เวณก่อสร้างเขื่อนออกไปสู่มแม่น้ำตามปกติ

2.4 กรณีโครงการเขื่อนน้ำโจน ที่จะสร้างขึ้นจะทำให้เกิดความเสียหายแก่ป่าไม้จำนวนมาก จะกระทบกระเทือนต่อชีวิตสัตว์ป่า กล่าวคือจะทำให้สัตว์ป่าสูญพันธุ์ นอกจากนี้ยังถูกโจมตีอีกว่า เขื่อนน้ำโจนจะเป็นสาเหตุทำให้ต้นน้ำลำธารและพื้นที่รับน้ำฝนหมดสภาพไปและจะเกิดสภาพลำนน้ำเสียหายมาก อีกทั้งบริเวณที่จะสร้าง

เขื่อนน้ำโจน เต็มไปด้วยแร่ธาตุ และโบราณวัตถุอันประเมินค่าไม่ได้ของมหาศาล ซึ่งการศึกษาความเหมาะสมของโครงการทั้งหมดก็ไม่มีรายละเอียดทุกด้านของสิ่งแวดล้อมและผลกระทบของโครงการนำเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแล้ว

2.5 การมีเขื่อนจะเป็นสาเหตุทำให้เกิดความกระทบกระเทือนต่อการประมง สร้างความเดือดร้อนให้กับราษฎรชายฝั่งทะเล 2 จังหวัดที่มีอาชีพประมง เพราะเขื่อนจะกักเกลือแร่และแพลงตันที่จะไหลลงทะเลไปเป็นอาหารสัตว์น้ำ

3. ความขัดแย้งอันเกิดขึ้นกับราษฎรในบริเวณโครงการก่อสร้างเขื่อนเขาแหลม ซึ่งมีความขัดแย้งในเรื่องเกี่ยวกับการพิจารณาเงินค่าชดเชยที่ดิน ทรัพย์สิน และการอพยพไปอยู่ในที่จัดสรรแห่งใหม่

บุคคลและองค์การที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้ง

ก. บุคคล

1. ประชาชน ซึ่งแบ่งเป็น

1.1 ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง ซึ่งอยู่ในจังหวัดกาญจนบุรี และสมุทรสงคราม ผู้เสียผลประโยชน์โดยตรง

1.2 ประชาชนทั่วไป ซึ่งได้ทราบข่าวสารเกี่ยวกับความขัดแย้งดังกล่าวจากสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ ซึ่งพากันไม่เห็นด้วยกับการดำเนินงานของเขื่อนในจังหวัดกาญจนบุรี

2. นักวิชาการและนักศึกษา

กลุ่มนักวิชาการและนักศึกษาได้มุ่งต่อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของโครงการมากกว่าที่จะมองประโยชน์ที่จะได้รับ ซึ่งการคัดค้านของกลุ่มนักวิชาการและนักศึกษานี้มีอิทธิพลต่อความรุนแรงในความขัดแย้งมาก กลุ่มนักวิชาการและนักศึกษประกอบด้วย

- คณะสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
- ชมรมสภาพแวดล้อมสยาม

- กลุ่มนักศึกษามหาบัณฑิต
- กลุ่มวิชาสิ่งแวดล้อม 9 สาขา มหาวิทยาลัยมหิดล
- นักศึกษาชุมนุมอนุรักษ์ 14 สถาบัน

กลุ่มนักวิชาการและนักศึกษาเหล่านี้ได้ดำเนินการศึกษาค้นงานพัฒนาแหล่งผลิตไฟฟ้าพลังน้ำในจังหวัดกาญจนบุรี ทั้งในรูปแบบเป็นทางการ และไม่เป็นการจนเกิดความขัดแย้งขึ้นอย่างกว้างขวาง

3. กลุ่มผลประโยชน์

- นิยมไพรสมาคม คัดค้านในประเด็น เรื่องสัตว์ป่าจะสูญพันธุ์
- ชมรมสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรไทย คัดค้านทุกประเด็น

ข. องค์การ

1. สื่อมวลชน

ประกอบควยสื่อมวลชนทั้งในกรุงเทพมหานคร ในจังหวัดกาญจนบุรี และใกล้เคียง ที่ค้าง เสนอข่าวอันก่อให้เกิดความขัดแย้งลุกลามออกไปอย่างกว้างขวาง และส่วนใหญ่แล้วสื่อมวลชนจะไกรรับข่าวสารจากฝ่ายคัดค้านโครงการอยู่เป็นประจำ

2. กรมป่าไม้

เจ้าหน้าที่กรมป่าไม้ทั้งฝ่ายสนับสนุนและคัดค้านงานพัฒนานี้ กล่าวคือ อธิบดีกรมป่าไม้ นายพงศ์ โสโน ได้ให้การสนับสนุนแต่มีเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้บางคนที่คัดค้านเช่น ผู้อำนวยการกองอนุรักษ์สัตว์ป่า นายไพโรจน์ สุวรรณกร และนายณรงค์ - เล่งอี ผู้อำนวยการกองอุทยานแห่งชาติ ซึ่งไกรร่วมมือประสานงานกับนักวิชาการให้ข่าวสารโจมตีโครงการต่อสื่อมวลชน

3. กรมประมง

คัดค้านในแง่การกระทบกระเทือนต่อการประมงน้ำเค็ม

4. พรรคการเมือง

พรรคการเมืองไม่ค่อยมีอิทธิพลมากนัก แต่ก็มีส่วนพรรคที่แสดงออกว่าสนับสนุนหรือคัดค้าน พรรคประชากรไทยได้ให้การสนับสนุนในสภา ส่วนพรรคพลังใหม่ และสมาชิกกลุ่มหนึ่งของพรรคกิจสังคมได้คัดค้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นายชวิน เป้าอารีย์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดกาญจนบุรีได้คัดค้านอย่างเต็มที่

5. สำนักนายกรัฐมนตรี

ในฐานะเป็นหน่วยงานเจ้าสังกัดของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ ได้แสดงบทบาทในการแก้ไขความขัดแย้ง โดยการออกหนังสือเขียนไปยังหน่วยงานราชการต่าง ๆ ใ้แจ้งการให้ข่าวแก่สื่อมวลชน โดยขอให้แสดงความคิดเห็นต่อสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

6. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เป็นผู้พิจารณาความเหมาะสมของโครงการ เพื่อเสนอไปยังรัฐบาลต่อไป

7. รัฐบาลและกรมราชการต่าง ๆ

ในการตัดสินใจดำเนินการก่อสร้าง เชื่อนั้น ชั้นสุดท้ายคือรัฐบาลเป็นผู้ตัดสินใจอนุมัติโครงการ รวมทั้งคณะกรรมการต่าง ๆ ทางด้านพลังงาน ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม คณะกรรมการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน คณะกรรมการการเกษตรและป่าไม้ ซึ่งจะรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อประกอบการพิจารณาอนุมัติให้ดำเนินการ เชื่อนต่าง ๆ

8. การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

เป็นเจ้าของการดำเนินการพัฒนาแหล่งผลิตไฟฟ้าพลังน้ำทั้งหมดในจังหวัดกาญจนบุรี

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าความขัดแย้งที่เกิดขึ้นนั้นแต่ละฝ่ายต่างก็มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันออกไป โดยข้อเท็จจริงแล้วความขัดแย้งที่เกิดขึ้นนี้มีสาเหตุมาจากการใช้ข้อมูลบนพื้นฐานที่แตกต่างกัน มาจากแหล่งที่มาต่าง ๆ กัน และแต่ละฝ่ายต่าง

ก็มีเป้าหมายแตกต่างกันด้วย ในส่วนของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ก็มีเป้าหมายที่จะพัฒนาโครงการขึ้นมา เพื่อสนองความต้องการใช้ไฟฟ้าที่เพิ่มขึ้นในอนาคต กรมป่าไม้ก็มีเป้าหมายที่จะคงดูแลรักษาป่าไม้และสัตว์ป่า กลุ่มนักอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมก็มีเป้าหมายที่จะรักษาสภาพสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติไว้ให้มากที่สุด ซึ่งจะเห็นได้ว่าทุกฝ่ายต้องการทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด

ในการแก้ไขความขัดแย้งก่อกรณีที่เกิดขึ้น เป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการทันที ทั้งนี้ เพราะสถานการณ์ความขัดแย้งเกิดขึ้นจากความเข้าใจข้อเท็จจริงที่ไม่ถูกต้องจากสื่อมวลชน ซึ่งมีอำนาจในการกระจายข่าวสารไปสู่ประชาชนสูงมาก การไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ ให้ความสำคัญในการแก้ไขความขัดแย้งโดยให้แผนงานทั้งแผนเร่งด่วน แผนเฉพาะกิจ และแผนระยะยาว โดยให้เครื่องมือและช่องทางทั้งสื่อมวลชน สื่อบุคคลในการดำเนินกลยุทธ์ เพื่อการแก้ไขความขัดแย้ง

ขั้นตอนในการดำเนินการแก้ไขความขัดแย้ง

1. ศึกษาสถานการณ์ของความขัดแย้ง ทำการวิเคราะห์ปัญหาเพื่อหาแนวทางในการแก้ไข โดยตรวจสอบประเมินสถานการณ์จากปฏิกิริยาการคัดค้าน การโจมตีทั้งจากสื่อมวลชน จากการแสดงออกของกลุ่มบุคคลต่าง ๆ
2. เมื่อวิเคราะห์พบปัญหาและได้แนวทางในการแก้ไขความขัดแย้งแล้ว จะกำหนดวัตถุประสงค์ตามขอบเขตที่ต้องการ อย่างชัดเจน
3. นำข้อมูลมาพิจารณา เพื่อกำหนดชนิดของแผนงานแก้ไขความขัดแย้ง จำแนกเป็นแผนเร่งด่วน แผนระยะสั้น และแผนระยะยาว
4. กำหนดสื่อที่จะเลือกใช้ตามความสามารถที่จะทำได้ และวิธีการที่จะนำเอาข่าวสารผ่านช่องทางของสื่อไปสู่ผู้รับ เป้าหมายในระยะเวลาที่เหมาะสม
5. กำหนดกลยุทธ์ของเนื้อหาข่าวสารที่จะส่งผ่านสื่อไปสู่ผู้รับ
6. ดำเนินการตามแผน

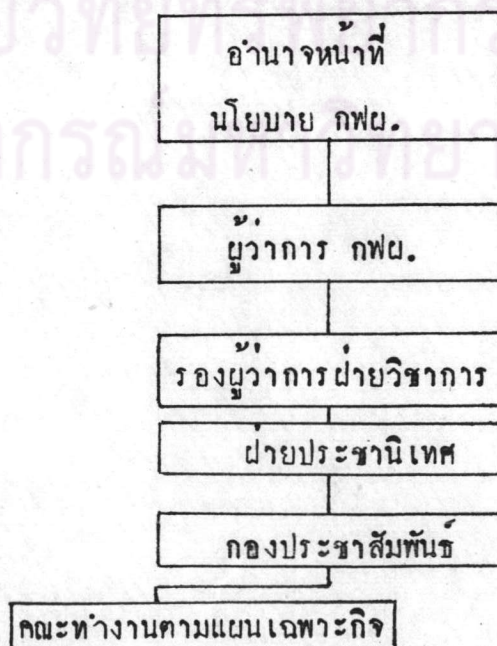

7. ประเมินสถานการณ์หลังจากดำเนินการแล้ว เพื่อนำผลมาปรับ แผนต่อไป

การใช้สื่อต่าง ๆ เพื่อการแก้ไขความขัดแย้งกรณีการพัฒนาแหล่งผลิตไฟฟ้าพลังน้ำในจังหวัดกาญจนบุรีของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย เป็นงานโดยตรงของกองประชาสัมพันธ์ ซึ่งในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โดยทั่วไปนั้นจะมีแผนหลักอย่างกว้าง ๆ กำหนดไว้ในแต่ละปี ซึ่งจะดำเนินงานโดยอยู่ภายใต้นโยบายและอำนาจหน้าที่หลักของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ซึ่งรัฐบาลกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ.2512 นอกจากนี้ ในการดำเนินงานปฏิบัติการนั้น ก็อยู่ภายในอำนาจหน้าที่ของงานประชาสัมพันธ์ซึ่งได้รับมอบหมายมาจากฝ่ายบริหาร ในบางกรณีที่มีสถานการณ์พิเศษนอกเหนือไปจากงานประชาสัมพันธ์โดยทั่วไปที่ดำเนินงานอยู่เป็นประจำนั้น ก็จะมีการกำหนดเป็นแนวทางของแผนงานประชาสัมพันธ์ เฉพาะกิจเป็นครั้งคราวอีกด้วย เช่นกรณีความขัดแย้งเกี่ยวกับเรื่องเขื่อนในจังหวัดกาญจนบุรี เป็นต้น เพื่อให้เข้าใจในกระบวนการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ โดยใช้สื่อต่าง ๆ จะได้เสนอในรูปแบบของแบบโครงสร้างตามแผนภูมิดังนี้

แผนภาพที่ 4

โครงสร้างสายการบังคับบัญชาของงานประชาสัมพันธ์ของ กฟผ.

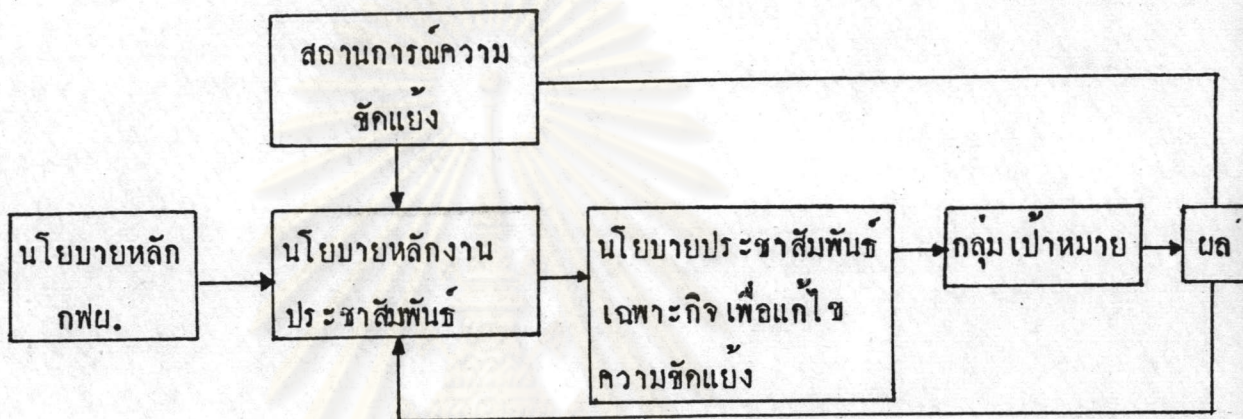

ในการใช้สื่อต่าง ๆ เพื่อการแก้ไขความชั้กแย้งนี้ จึงมีกระบวนการพิจารณา
 ค่าเนิงงานตามแผนภูมิคังนี้

แผนภาพที่ 5

กระบวนการใช้สื่อ เพื่อการแก้ไขความชั้กแย้ง

กลุ่ม เป้าหมาย

จากที่กล่าวมาถึงประเด็นของความชั้กแย้งที่เกิดขึ้นและองค์ประกอบต่าง ๆ
 ที่เกี่ยวข้องกับความชั้กแย้ง รวมทั้งขั้นตอนในการพิจารณาค่าเนิงการแก้ไขความชั้กแย้งที่
 เกิดขึ้น จะเห็นได้ว่าเมื่อจำเนกกลุ่ม เป้าหมายใหญ่ ๆ ที่จะต้องค่าเนิงการมุ่งผลเพื่อการ
 แก้ไขความชั้กแย้งแล้วจะประกอบควย

1. ประชาชนทั่วไป ซึ่งไ้รับข่าวสารจากสื่อมวลชนอื่น คชคเคลื่อนจากข้อ
 เท็จจริงค้ำนเคียว ทั้งในจังหวัดกาญจนบุรีและจังหวัดอื่น ๆ
2. สื่อมวลชน ทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ ซึ่งจะเน้นสื่อหนังสือพิมพ์
 เป็นหลักสำคัญเนืองจากเป็นสื่อมวลชนสื่อแรกที่ไ้หน้าเสนอข่าวสารจนเกิดความชั้กแย้งทวีขึ้น
 อีกทั้งยังเป็นเสมือนเวทีของการแสดงความคิดเห็นจากฝ่ายต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง
3. กลุ่มนักวิชาการทางค้ำนอนุรักษ์สิ่งแวกคล้อม
4. กลุ่มนักศึกษา

5. หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมป่าไม้ กรมประมง เป็นต้น
6. ชมรมที่มีกิจกรรม เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ธรรมชาติ

ในการดำเนินวิธีการ เพื่อการแก้ไขความขัดแย้ง ซึ่งเกิดขึ้นมาแล้ว โดยวิธีการใช้สื่อเป็นช่องทางในการนำข่าวสารข้อเท็จจริงไปสู่กลุ่มเป้าหมาย เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันอันเป็นแนวทางที่จะนำไปสู่หนทางแห่งการประนีประนอมค้ำกัน หรือก่อให้เกิดการยอมรับต่อกันด้วยเหตุผลที่ถูกต้อง ภายใต้ผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งของการแก้ไขความขัดแย้ง

แผนภาพที่ 6

โครงสร้างของความขัดแย้ง

<u>ฝ่ายคัดค้าน</u>	<u>เป็นกลาง</u>	<u>สนับสนุน</u>
- กลุ่มนักศึกษาชมรมอนุรักษ์	- สำนักนายกรัฐมนตรี	- กรมชลประทาน
- สื่อมวลชน	- คณะกรรมการสิ่งแวดล้อม	- สื่อมวลชนบางสื่อ
- กรมประมง	- คณะทำงานเฉพาะกิจที่	- ผู้ปฏิบัติงาน กฟผ.
- สส.บางคน	กรม.แก่งตั้ง	- ประชาชนในจังหวัด
- นิยมไพโรสมาคม	- คณะรัฐมนตรี	กาญจนบุรีที่ได้รับประ
- ชมรมสิ่งแวดล้อมและ	- ประชาชนทั่วไป	โยชน์จากการชลประพ
ทรัพยากรไทย		- คณะกรรมาธิการวิทยา
- กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัย		ศาสตร์และเทคโนโลยี
มหิดล		และการพลังงาน
- ชมรมสภาวะแวดล้อมสยาม		- กรมป่าไม้
		- การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่ง
		ประเทศไทย

ดังนั้น ช่องทางการสื่อสารจึงมีความสำคัญอย่างมากต่อการนำเอาข่าวสารไปสู่ผู้รับ เพื่อก่อให้เกิดการแก้ไขความขัดแย้ง ความสำคัญของการสื่อสาร เพื่อควบคุมและแก้ไขความขัดแย้งนี้สอดคล้องกับแนวความคิดของ ไมเคิล แอล ฟา (Michael L Fahs) ซึ่งกล่าวไว้ถึงการสื่อสารเพื่อควบคุมความขัดแย้งโดยเน้นถึงโอกาสในการสื่อสารระหว่างคู่กรณีความขัดแย้ง ระดับของการสื่อสาร ชนิดและรูปแบบของการสื่อสาร ดังนั้น การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยจึงนำเอาสื่อประเภทต่าง ๆ มาใช้ในกรณีนี้ ซึ่งประกอบด้วย

1. สื่อบุคคล โดยให้เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ทั้งในส่วนกลางและหน่วย — งานประชาสัมพันธ์ตามภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ
2. สื่อมวลชน โดยจัดทำข่าวสารในรูปแบบต่าง ๆ เผยแพร่ผ่านสื่อมวลชนทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง และโทรทัศน์
3. สื่อสิ่งพิมพ์ โดยจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์เผยแพร่ทั้งภายในและภายนอกองค์การในรูปแบบต่าง ๆ ในรูปของ หนังสือ เอกสาร แผ่นพับ หนังสือพิมพ์เผยแพร่สำหรับภายในและภายนอก เป็นต้น

วิธีการใช้สื่อในการแก้ไขความขัดแย้ง

เมื่อใดที่วิเคราะห์ถึงสถานการณ์ความขัดแย้งที่เกิดขึ้น พบว่าความขัดแย้งที่เกิดขึ้นมีสาเหตุจาก

1. กลุ่มผู้คัดค้านการสร้างเขื่อนขาดความรู้ในข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น
2. กลุ่มผู้ขัดแย้งได้รับข่าวสารจากฝ่ายคัดค้านเพียงด้านเดียวหรือมากกว่า
3. ทั้งฝ่ายคัดค้านและฝ่ายสนับสนุนการสร้างเขื่อนต่างมุ่งรักษาผลประโยชน์ของตนมากเกินไป

4. ทั้งฝ่ายค้านและฝ่ายสนับสนุนต่างมุ่ง เพื่อให้เกิดผลประโยชน์กับประเทศชาติให้มากที่สุดไปในแนวทางที่เหมาะสมของสถานการณ์ขณะนั้น

จากสาเหตุที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจะไม่จบสิ้นลงได้ หากไม่รีบดำเนินการให้ข่าวสารข้อเท็จจริงแก่กลุ่มเป้าหมาย ดังนั้น หน่วยงานที่รับผิดชอบในเรื่องนี้ขององค์กรคือ กองประชาสัมพันธ์ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย จึงได้วางแผนกำหนดยุทธวิธีการใช้สื่อต่าง ๆ ที่จะ เป็นตัวกลางนำเอาข่าวสารข้อเท็จจริงไปสู่กลุ่มเป้าหมาย เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง และรักษาภาพพจน์อันดีของหน่วยงานไว้ให้เป็นที่ยอมรับ เลื่อมใสต่อประชาชนทั่วไปตามเป้าหมายของงานประชาสัมพันธ์ ซึ่งเมื่อกลุ่มเป้าหมายได้เข้าใจในข้อเท็จจริงจากการชี้แจงด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ แล้ว ก็เท่ากับ เป็นการค่อย ๆ ย้อนคลายอันนำไปสู่การสิ้นสุดของความขัดแย้งที่ได้เกิดขึ้นในลักษณะของการ ประนีประนอมความทฤษฎีและหลักการที่นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวไว้

รูปแบบของเนื้อหาข่าวสารในการแก้ไขความขัดแย้ง

การที่จะนำเอาข่าวสารผ่านช่องทางการสื่อสารทั้งทางสื่อบุคคล และสื่อมวลชน คือหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และสื่อสิ่งพิมพ์ จำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงรูปแบบของเนื้อหา ของข่าวสาร เพื่อมุ่งผลต่อการแก้ไขความขัดแย้ง ซึ่งเท่ากับ เป็นการ เปลี่ยนหรือสร้างทัศนคติใหม่ให้เกิดขึ้นกับ

1. ภาพพจน์ใหม่ในทางดีของการสร้างเขื่อน เพื่อพัฒนาประเทศ
2. การพัฒนาด้วยการแก้ไขผลกระทบจากการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการผลิตไฟฟ้า
3. ความสำคัญและความจำเป็นในการสร้างเขื่อน
4. ทิศทางของการพัฒนาไฟฟ้าในประเทศไทย

การใช้ยุทธวิธีเพื่อก่อให้เกิดความไว้วางใจและ เกิดภาพพจน์ ที่ศรัทธาในเจิงบวกนี้ เป็นวิธีการแก้ไขความขัดแย้งแบบหนึ่งตามแนวความคิดของ เจมส์ แมคครอสกี

ซึ่งกล่าวว่า การแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้นนั้นจะยุติลงได้หากฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดสร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจให้เกิดขึ้นต่ออีกฝ่ายหนึ่ง เพื่อก่อให้เกิดภาพพจน์หรือที่ศรัทธาเจิงบวกต่อกัน ดังนั้น การใช้สื่อเพื่อการแก้ไขความขัดแย้งจะต้องมุ่งตรงต่อการสร้างความไว้วางใจให้เกิดขึ้น และกระตุ้นให้เกิดผลในทางบวกให้มากที่สุด ซึ่งแนวความคิดดังกล่าวนี้ก็สอดคล้องกับหลักการในการแก้ไขความขัดแย้งของนักสังคมวิทยาและนักจิตวิทยาสังคม 2 ท่านคือ เคิร์ต เลอวิน (Kurt Lewin) และโรบิน วิลเลียม (Robin M William) สำหรับรูปแบบของเนื้อหาข่าวสารที่ใช้ในการแก้ไขความขัดแย้งที่ได้ดำเนินการไป แบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะคือ

1. มุ่งแก้ประเด็นความขัดแย้งโดยตรง

หมายถึง ข่าวสารซึ่งมีเนื้อหามุ่งให้ข้อเท็จจริงต่อประเด็นต่าง ๆ ของความขัดแย้งโดยตรง เพื่อผลต่อการยุติความขัดแย้งจากการไม่รู้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องจากแหล่งข่าว หรือความเข้าใจที่ผิดที่กลุ่มเป้าหมายมีอยู่เดิม หรือได้รับข่าวสารข้อมูลเพียงด้านเดียวจากฝ่ายคัดค้านมากกว่า

2. มุ่งผลต่อการแก้ไขความขัดแย้งโดยทางอ้อม

หมายถึง ข่าวสารซึ่งมีเนื้อหาไม่เจาะจงต่อประเด็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นโดยตรง แต่เป็นการสร้างหลักความคิด (Concept) เกี่ยวกับการสร้างเงื่อนไขในทางบวกให้เกิดขึ้นต่อกลุ่มเป้าหมาย เนื้อหาของข่าวสารจะเป็นลักษณะเพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับเรื่องของเงื่อนไข ความจำเป็นที่ต้องสร้างเงื่อนไขใต้อสถานการณ์พลังงานของประเทศไทยในปัจจุบัน และประโยชน์ ของเงื่อนไขในค้านต่าง ๆ ในลักษณะอเนกประสงค์ ซึ่งเมื่อกลุ่มเป้าหมายมีพื้นฐานแห่งหลักความคิด (Concept) ในเรื่องเงื่อนไขที่ถูกต้องแล้ว การแก้ไขความขัดแย้งจะมีโอกาสบรรลุเป้าหมายได้มาก

ทั้ง 2 ลักษณะของรูปแบบเนื้อหาของข่าวสารที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งทางตรงและทางอ้อมนี้ โรบิน วิลเลียม (Robin M William) ได้กล่าวไว้ว่า บางครั้ง

การใช้กลยุทธ์การแก้ไขความขัดแย้งโดยทางอ้อมนั้น อาจจะได้ผลดีกว่าแบบโดยตรง ในบางสถานการณ์

เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สื่อวิทยุกระจายเสียงในการแก้ไขความขัดแย้งกับการใช้สื่ออื่น ๆ จะขอกล่าวถึงการใช้สื่อต่าง ๆ ในการแก้ไขความขัดแย้งก่อนและจะไ้บรรยายถึงการใช้สื่อวิทยุในการแก้ไขความขัดแย้งต่อไป

การใช้สื่อบุคคลในการแก้ไขความขัดแย้ง

เมื่อพิจารณาถึงประสิทธิผลของการใช้สื่อบุคคลในทางการสื่อสารจะพบว่า สื่อบุคคลเหมาะในการใช้เพื่อการ เปลี่ยนทัศนคติของกลุ่มเป้าหมาย ในการแก้ไขความขัดแย้งงานพัฒนาไฟฟ้าพลังน้ำในจังหวัดกาญจนบุรีของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ได้ดำเนินการใช้สื่อบุคคลเป็นสื่อสำคัญสื่อหนึ่งโดยมีกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญคือ

1. ผู้นำท้องถิ่นในพื้นที่ของจังหวัดกาญจนบุรีและสมุทรสงคราม
2. ประชาชนในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีและสมุทรสงคราม
3. กลุ่มนักศึกษาตามสถาบันต่าง ๆ
4. นักวิชาการที่แสดงความเห็นในทางคัดค้านและโจมตี
5. กลุ่มนักอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
6. สื่อมวลชนทั้งในส่วนกลางและในต่างจังหวัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในจังหวัดกาญจนบุรี และสมุทรสงคราม
7. หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เช่นกรมป่าไม้ ,กรมประมง กรมทรัพยากร - กรรณิ รัฐบาล รัฐสภา ..(สมาชิกรัฐสภาแทนราษฎรและวุฒิสมาชิก) สภาพัฒนาการ เศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ

รูปแบบของวิธีการใช้สื่อบุคคลในการแก้ไขความขัดแย้ง ประกอบด้วย

1. ชี้แจงข้อเท็จจริงแบบเผชิญหน้าต่อกลุ่มเป้าหมาย
2. จัดการประชุมกลุ่มเป้าหมายเพื่อชี้แจงข้อเท็จจริงและตอบข้อซักถามต่าง ๆ
3. เปิดการอภิปรายเพื่อให้มีการโต้แย้งด้วยเหตุผลและแสดงข้อมูลหลักฐานอ้างอิงทั้งสองฝ่าย
4. จัดส่งเจ้าหน้าที่ไปร่วมการสัมมนาเกี่ยวกับข้อโต้แย้ง เรื่องการสร้างความที่ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดข้อยุติความขัดแย้งในแต่ละประเด็น
5. จัดนำกลุ่มเป้าหมายเดินทางไปดูข้อเท็จจริง ณ สถานที่จริง เพื่อเป็นการพิสูจน์คำพูดจากการชี้แจงด้วยวาจาและการแสดงหลักฐานอ้างอิงต่าง ๆ
6. จัดเจ้าหน้าที่ไปร่วมประชุม สังเกตการณ์ในการอภิปรายที่มีประเด็นพาดพิงเกี่ยวกับการโจมตีหรือคัดค้านการสร้างเชื่อมความที่ต่าง ๆ
7. ติดตามประเมินสถานการณ์ของกลุ่มเป้าหมายกลุ่มต่าง ๆ

จากการใช้สื่อบุคคลดำเนินการแก้ไขความขัดแย้งโดยการสร้างความเข้าใจในข้อเท็จจริงพบว่าได้ผลในการทำให้ความขัดแย้งลดลงจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้นำความคิดในจังหวัดกาญจนบุรีและสมุทรสงคราม รวมทั้งประชาชนในบริเวณดังกล่าวด้วย โดยจะเห็นได้จากความเข้าใจผิดที่เคยคิดว่าพืชผลเสียหายเกิดขึ้นจากเขื่อนเก็บน้ำไว้โดยไม่ปล่อยมาช่วยผลักดันน้ำเค็มในฤดูแล้งนั้น ราษฎรและผู้นำท้องถิ่นได้รับการชี้แจงความจริงจากเจ้าหน้าที่ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ แล้วก็เข้าใจและไม่คิดใจในเรื่องนี้อีก นอกจากนี้ สำหรับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นสื่อมวลชนก็มีสื่อมวลชนหลายคนที่เปลี่ยนภาพพจน์และความคิดมาในทางที่ดีต่อการสร้าง เชื่อมหลังจากที่ได้นำไปชมสถานที่จริง เพื่อดูข้อเท็จจริงที่เป็นอยู่ด้วยตนเอง และสื่อมวลชนเหล่านั้นได้นำความคิดที่เปลี่ยนแปลงในทางบวกนี้ไปเผยแพร่ให้ประชาชนผู้อ่านทราบต่อไปด้วย ซึ่งนับเป็นผลดีอย่างมากในการแก้ไข

ความขัดแย้งในประเด็นต่าง ๆ ไม่ว่าจะ เป็นกลุ่มผู้นำความคิด หรือกลุ่มสื่อมวลชนซึ่งก็อาจกล่าวได้ว่าเป็นผู้มีอิทธิพลต่อความคิดของผู้อ่านนับ เป็นกลุ่มที่มีความสำคัญอย่างมาก โรบิน วิลเลียม (Robin M William) นักวิชาการทางสังคมวิทยาได้กล่าวว่าการมุ่งเข้าหากลุ่มผู้นำความคิด เพื่อจะแก้ไขความขัดแย้งนี้เป็นวิธีที่ควีนหนึ่ง

นอกจากนี้ สำหรับกลุ่มเป้าหมายอื่น ๆ เช่นราษฎรในบริเวณโครงการที่จะสร้างเขื่อนซึ่งมักมีปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับเรื่องการจัดเงินค่าทดแทนที่ดินและทรัพย์สินตามหลักเกณฑ์นั้น ได้มีการจัดส่งเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ไปร่วมประชุมราษฎรหรือไปพบราษฎรแต่ละบ้าน เพื่อชี้แจงถึงหลักเกณฑ์ที่รัฐบาลกำหนดไว้ในเรื่องการจ่ายเงินค่าทดแทน และสิ่งที่ราษฎรต้องเตรียมเกี่ยวกับหลักฐานการขอรับค่าทดแทนต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเรียบร้อยในการดำเนินการจ่ายค่าทดแทน และจะมีเจ้าหน้าที่ร่วมไปกับเจ้าหน้าที่จ่ายเงินค่าทดแทนเพื่อประสานงานกับราษฎรกับเจ้าหน้าที่จ่ายเงินให้เกิดความเรียบร้อยการดำเนินการตามที่ได้กล่าวมานี้พบว่าก่อให้เกิดผลดีคือความเข้าใจและความไว้วางใจต่อหน่วยงานอย่างมาก ซึ่งทำให้เจ้าหน้าที่หน่วยงานก่อสร้างสามารถเข้าพื้นที่ทำงานก่อสร้างได้โดยไม่มีราษฎรต่อต้าน อีกทั้งเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ของโครงการต่าง ๆ ก็เป็นสื่อกลางระหว่างราษฎรกับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ เมื่อราษฎรมีปัญหาต่าง ๆ ก็จะพบกับเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ทันที

ในด้านการใช้สื่อบุคคลกับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักศึกษาในสถาบันต่าง ๆ นั้นก็ได้เปิดโอกาสให้นักศึกษาเข้าพบเจ้าหน้าที่ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ เพื่อซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ ขอทราบข้อมูลที่ถูกต้องนอกจากนี้ ยังได้มีการจัดส่งเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ไปบรรยายให้ความรู้แก่นักเรียน นักศึกษาคณะสถาบันต่าง ๆ บ่อยครั้งอีกด้วย และร่วมกับสถาบันการศึกษาต่าง ๆ จัดนิทรรศการ เผยแพร่เกี่ยวกับการผลิตไฟฟ้า ก่อสร้างเขื่อนและควยวิธีอื่น ๆ

สำหรับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นหน่วยงานราชการนั้น ได้จัดเจ้าหน้าที่ไปให้คำชี้แจงข้อเท็จจริงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและโต้แย้งชี้แจงเพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน รวมทั้งได้มีการนำคณะของรัฐบาลคือคณะกรรมการ เกษตรและสหกรณ์ และคณะกรรมการ

วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการพลังงาน สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา เดินทางไป
 คุสกาพอันแท้จริงของพื้นที่ที่จะสร้างเขื่อนควัย และทางรัฐสภาก็ได้เคยเชิญเจ้าหน้าที่
 ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ ไปชี้แจงข้อเท็จจริงต่อสภาควัย

การดำเนินงานทางด้านการใช้สื่อมวลชนในการแก้ไขความขัดแย้งนับว่า
 ประสบความสำเร็จ สื่อมวลชนนับเป็นกลไกสำคัญที่จะนำไปสู่การยุติความขัดแย้งในกลุ่ม
 ประชาชนทั่วไป หากเลือกมุ่งผลต่อกลุ่มเป้าหมายที่เป็นกลุ่มผู้นำทางความคิดก่อนเป็น
 อันดับแรก และใช้วิธีการที่เหมาะสม

การใช้สื่อมวลชนในการแก้ไขความขัดแย้ง

สื่อมวลชนที่ใช้ในการแก้ไขความขัดแย้งจำแนกเป็น

- ก. หนังสือพิมพ์
- ข. โทรทัศน์
- ค. วิทยุกระจายเสียง

การดำเนินวิธีการแก้ไขความขัดแย้งและรูปแบบของเนื้อหาข่าวสารโดย
 ผ่านสื่อมวลชนนี้ มุ่งดำเนินการโดยมุ่งแก้ไขในประเด็นความขัดแย้งโดยตรง และ
 มุ่งผลในทางอ้อม

ก. การใช้สื่อหนังสือพิมพ์เพื่อการแก้ไขความขัดแย้ง

หนังสือพิมพ์นับ เป็นสื่อมวลชนแขนงหนึ่งที่มีอิทธิพลมากต่อความคิดของ
 ผู้อ่าน กรณีความขัดแย้งที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการสร้างเขื่อนในจังหวัดกาญจนบุรีนั้น สื่อ
 หนังสือพิมพ์เป็นสื่อมวลชนที่สำคัญสื่อหนึ่ง ที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งขยายขอบเขตไปสู่
 ประชาชนอย่างกว้างขวาง จากการประโคมข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์เป็นระยะเวลา
 ค่อนข้างนานหลายวันนั้น ก่อให้เกิดผลกระทบต่อภาพพจน์ที่ประชาชนมีต่อการทำงานของ
 การไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ ทั้งนี้เนื่องจาก เสียงแห่งประชามติของประชาชนเป็นเสียงที่
 มีอำนาจมากต่อการที่ทางรัฐบาล จะตัดสินใจอนุมัติให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ ดำเนินการ
 ก่อสร้างเขื่อนได้ คงจะเห็นได้จากกรณีเรื่องโรงไฟฟ้าปรมาณูซึ่งประชาชนเกิดความ

หว่ากกลัวมากในเรื่องความปลอดภัยจนทำให้รัฐบาลไม่ตัดสินใจ เรื่องนั้นมาจนทุกวันนี้ สำหรับกลุ่มประชาชนผู้ได้รับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ซึ่งเสนอข่าวสารในเชิงคัดค้านจากการขาดข้อมูลที่ถูกต้องนั้น จึงทำให้ประชาชนผู้ซึ่งได้รับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์กันเคียวอาจจะเกิดความเห็นที่คล้อยตามความคิดที่เกิดจากการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ได้ ในการดำเนินกลยุทธ์แก้ไขความขัดแย้งของกลุ่มเป้าหมายหนังสือพิมพ์นี้ ใ้มุ่งผล 2 ประการคือ

1. ดำเนินการให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้สื่อข่าวและนักเขียนประจำคอลัมภ์ต่าง ๆ ของหนังสือพิมพ์ ทั้งนี้เพื่อสร้างพื้นฐานของความถูกต้องของข้อเท็จจริงและเพื่อแก้ไขที่ผิดพลาดจากความจริงที่หนังสือพิมพ์ได้เสนอไป เพื่อหวังผลให้เกิดหลักความคิด (Concept) เกี่ยวกับเรื่องเชื่อนที่ถูกต้อง และเพื่อหวังผลให้ผู้สื่อข่าวและคอลัมภ์นิสค์นำข้อเท็จจริงที่ถูกต้องนำไปเผยแพร่สู่ประชาชน ผู้อ่านต่อไป
2. มุ่งก่อตัวผู้อ่านหนังสือพิมพ์เพื่อที่จะให้ได้รับทราบข่าวสารจากการไฟฟ้า - ฝ่ายผลิตฯ โดยผ่านทางหนังสือพิมพ์ ซึ่งตามสายการดำเนินงานประชาสัมพันธ์นั้น ทางกองประชาสัมพันธ์ได้จัดทำข่าวแจกสื่อมวลชนตามวาระอันเหมาะสม ซึ่งลักษณะข่าวที่เสนอทางหนังสือพิมพ์นี้ จะมีความละเอียดมากกว่าการเสนอข่าวทางวิทยุหรือทางโทรทัศน์ ดังนั้น เนื้อหาเพื่อมุ่งก่อการแก้ไขความขัดแย้งที่มุ่งก่อประชาชนโดยผ่านทางหนังสือพิมพ์นี้จึงมีความสำคัญมาก หากประชาชนมีโอกาสได้รับข่าวสารที่ถูกต้องซึ่งได้มาจากแหล่งข่าวของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ โดยตรงแล้ว ประชาชนก็ย่อมมีข้อมูลที่นำไปคิดตระหนักด้วยเหตุผลได้ว่าฝ่ายสนับสนุนหรือฝ่ายคัดค้านที่มีเจตนาแท้จริง เพื่อประเทศชาติมากกว่า

ตามสถานการณ์ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นมาในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ค.ศ. 2523 มาจนถึงปี 2526 นั้น พบว่าความขัดแย้งที่เกิดต่อกลุ่มประชาชนทั่วไปเกิดจากประชาชนได้ข่าวสารจากสื่อหนังสือพิมพ์เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งข่าวสารในยุคนั้นส่วนใหญ่มาจากแหล่งข่าวจากฝ่ายคัดค้านโครงการสร้างเขื่อนการไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ จึงดำเนินวิธีการแก้ไขความขัดแย้ง 2 ลักษณะคือ

1. ชี้แจงข้อเท็จจริงโดยให้หลักฐานอ้างอิง เพื่อตอบโต้การคัดค้านในประเด็นต่าง ๆ ทุกประเด็นที่เป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้น

2. เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์การพัฒนาไฟฟ้าในประเทศไทย ความจำเป็นในการสร้างเขื่อน นโยบายของรัฐบาลต่อการพัฒนาพลังงานไฟฟ้าตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 ซึ่งได้ระบุให้สร้างเขื่อนเพิ่มเติมตามกำหนดของเป้าหมายตามแผน

จากวิธีการแก้ไขความขัดแย้งทั้ง 2 ลักษณะดังกล่าวนี้ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ ได้นำเสนอเนื้อหาดังกล่าวในรูปของ

1. ข่าวแจกสื่อมวลชน จักส่งไปยังบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ คอลัมภ์นิสต์ทั้งในส่วนกลางและต่างจังหวัด

2. จกหมายชี้แจงข้อเท็จจริง ส่งโดยตรงถึงคอลัมภ์นิสต์ที่เขียนเรื่อง หากพึงถึงการสร้างเขื่อนของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ

3. จกนำคณะสื่อมวลชนหนังสือพิมพ์เดินทางไปคุยข้อเท็จจริง ณ สถานที่จริง ในจังหวัดกาญจนบุรี

4. ส่งเจ้าหน้าที่ไปชี้แจงเป็นการส่วนตัว หรือโดยทางโทรศัพท์กับผู้สื่อข่าว คอลัมภ์นิสต์ ในเรื่องที่เป็นความเข้าใจผิดในข่าวที่เสนอไป

5. จกประชุมแถลงข่าวเพื่อชี้แจงข้อเท็จจริง

6. จกเตรียมเอกสารชี้แจงข้อเท็จจริง และเอกสารเกี่ยวกับเรื่องเขื่อน เพื่อส่งให้นักหนังสือพิมพ์

ข. การใช้สื่อโทรทัศน์ เพื่อการแก้ไขความขัดแย้ง

การใช้สื่อโทรทัศน์เพื่อวัตถุประสงค์มุ่งกลุ่มเป้าหมายคือประชาชนทั่วไป เช่นกัน เพื่อให้ประชาชนได้ทราบข่าวสารและข้อเท็จจริงของเหตุการณ์เกี่ยวกับการสร้าง

เพื่อการผลิตไฟฟ้าและประโยชน์ต่าง ๆ ทั้งนี้เมื่อคำนึงถึงประสิทธิภาพของสื่อโทรทัศน์ในปัจจุบันก็สามารถเข้าถึงประชาชนได้มากแล้ว เพราะเทคโนโลยีการส่งโทรทัศน์ได้เจริญก้าวหน้าไปมาก และยังสามารถสร้างความสนใจผู้ชมด้วยการใช้เทคนิคต่าง ๆ มาก ประกอบกับเครื่องรับโทรทัศน์ในปัจจุบันมีราคาถูกลงมากด้วย การใช้สื่อโทรทัศน์เพื่อการแก้ไขความขัดแย้งจึงน่าจะเข้าถึงกลุ่มประชาชนผู้ชมได้มากทางหนึ่ง ซึ่งในการดำเนินงานนี้ได้ใช้สื่อโทรทัศน์ทั้งในกรุงเทพมหานครและในต่างจังหวัด โดยนำเสนอในรูปแบบและเนื้อหา ดังนี้

1. ข่าว เสนอในรายการภาคเช้าของสถานีเวลา 20.00 น. ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ผู้ชมมากที่สุด นอกจากนี้เฉพาะโทรทัศน์สีช่อง 9 อสมท. จะนำเสนอข่าวในช่วง ข่าวทันโลก เวลา 22.30 น. ด้วย โดยการจัดทำนี้ ทางกรมไฟฟ้าฝ่ายผลิต จะทำภาพยนตร์หรือเทปโทรทัศน์ข่าวพร้อมบทบรรยายส่งให้ฝ่ายข่าวของสถานีโดยตรง

2. การชี้แจงข้อเท็จจริง โดยทำเป็นภาพยนตร์หรือเทปโทรทัศน์การชี้แจงข้อเท็จจริงจากเจ้าหน้าที่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ เพื่อแก้ข้อคัดค้านประเด็นต่าง ๆ โดยตรง ให้ผู้ชมได้ทราบ

3. จัดทำภาพยนตร์หรือเทปโทรทัศน์สารคดีเกี่ยวกับ เรื่องของ เชื้อนส่งให้สถานีโทรทัศน์นำออกอากาศ ให้ประชาชนผู้ชมได้เห็นภาพและทราบจากเสียงซึ่งจะสามารถสร้างความสนใจได้

4. เชิญผู้สื่อข่าวโทรทัศน์เดินทางไปทำข่าวหรือดูข้อเท็จจริงตามเขื่อนต่าง ๆ ในจังหวัดกาญจนบุรี

ค. การใช้สื่อวิทยุกระจายเสียงเพื่อการแก้ไขความขัดแย้ง

สื่อวิทยุกระจายเสียงนับเป็นสื่อสำคัญอีกสื่อหนึ่ง ซึ่งเป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ดังนั้นในการแก้ไขความขัดแย้งอันเนื่องมาจากปัญหาการพัฒนาโครงการไฟฟ้าพลังน้ำในจังหวัดกาญจนบุรีของการไฟฟ้า-

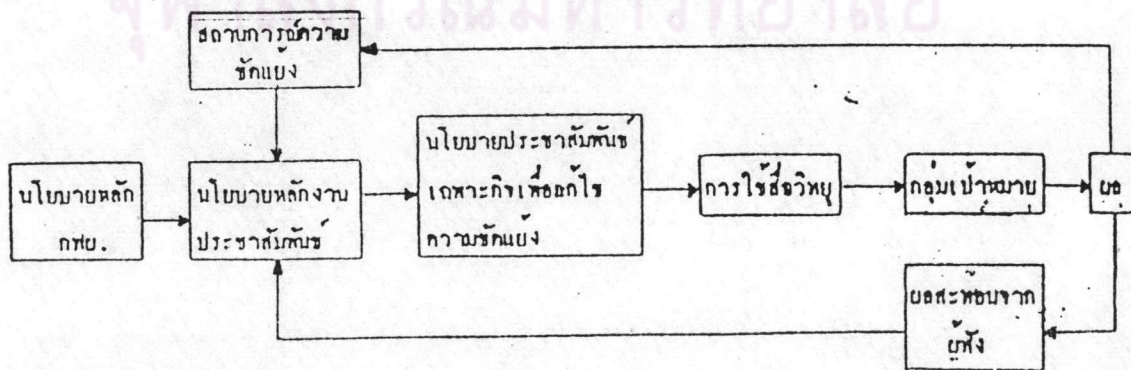

ฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยที่เกิดขึ้นมา สื่อวิทยุกระจายเสียงจึงถูกใช้ เป็นช่องทางเพื่อนำเอาข่าวสารการชี้แจงข้อเท็จจริง การให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการสร้างเขื่อนเพื่อประโยชน์อเนกประสงค์ของประเทศ ทั้งนี้ด้วยคุณสมบัติของสื่อวิทยุกระจายเสียงซึ่งสามารถเข้าถึงผู้ฟังได้มาก และทุกเพศทุกวัย ทุกกลุ่มคน อีกทั้งสามารถเสนอข่าวสารต่าง ๆ ได้รวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์ สื่อวิทยุกระจายเสียงจึงเป็นช่องทางอันมีประสิทธิภาพช่องทางหนึ่งในการนำมาใช้ เพื่อกำเนินการ เพื่อการแก้ไขความขัดแย้งกรณีนี้ โดยมุ่งผลต่อกลุ่มเป้าหมายคือ ประชาชนในพื้นที่ซึ่งหมายถึงประชาชนในจังหวัดกาญจนบุรี และสมุทรสงคราม รวมทั้งในจังหวัดใกล้เคียง เช่นราชบุรี สุพรรณบุรี นครปฐม (บางส่วน) เป็นต้น นอกเหนือจากกลุ่มประชาชนในพื้นที่แล้ว สื่อวิทยุยังมุ่งผลต่อกลุ่มเป้าหมายคือ ประชาชนส่วนใหญ่โดยทั่วไปอีกด้วยตามลักษณะของผู้รับสารจากสื่อมวลชน

ในการใช้สื่อวิทยุเพื่อการแก้ไขความขัดแย้งนี้ การดำเนินงานทั้งหมดจะขึ้นอยู่กับอำนาจหน้าที่และนโยบายประชาสัมพันธ์หลักอันมีแผนประจำปี เป็นแนวทางแล้ว และยังขึ้นอยู่กับนโยบายในการประชาสัมพันธ์ เฉพาะกิจซึ่งพิจารณา เพื่อกำหนดแผนประชาสัมพันธ์ ความเหมาะสมของสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยการดำเนินงานทั้งหมดนั้นก็จะต้องอยู่ภายใต้ อำนาจหน้าที่และนโยบายหลักของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ซึ่งรัฐบาลกำหนดไว้ด้วย

แผนภาพที่ 7

กระบวนการใช้สื่อวิทยุเพื่อการแก้ไขความขัดแย้ง

ปัจจุบัน (2527) การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยใช้สื่อวิทยุกระจายเสียง เป็นเครื่องมือในการ เผยแพร่กิจการการค้าเงินงานและใช้ในการแก้ไขความขัดแย้ง ซึ่งมี เครื่องข่ายการกระจายเสียงอยู่ทั่วประเทศจำนวน 34 สถานีในชื่อรายการว่า "รายการ ไฟฟ้าปริทรรศน์" นอกจากนี้ยังใช้ช่องทางของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เพื่อ การออกข่าวในรายการภาคข่าวอีกด้วย ในการใช้สื่อวิทยุกระจายเสียงในการแก้ไขความ ขัดแย้งการพัฒนาแหล่งผลิตไฟฟ้าพลังน้ำในจังหวัดกาญจนบุรี นี้ใช้ช่องทางผ่านสื่อวิทยุกระจาย เสียงดังนี้คือ

1. เครื่องข่ายรายการ "ไฟฟ้าปริทรรศน์"

รายการไฟฟ้าปริทรรศน์ เป็นรายการวิทยุซึ่งผลิตรายการและจะ เสนอให้ โดยกองประชาสัมพันธ์ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย บันทึกเป็นเทปรายการ ส่งให้ ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยในจังหวัดต่าง ๆ และสถานีวิทยุ กระจายเสียงในเครื่องข่ายทหารทั่วประเทศ ขณะนี้ (2527) มีจำนวนทั้งสิ้น 34 สถานี โดยจะไต่กล่าวละเอียดต่อไป

2. รายการภาคข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

กองประชาสัมพันธ์ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย จะจัดทำข่าววิทยุ ตามความเหมาะสมของเหตุการณ์และเวลา ส่งให้แก่ "ศูนย์ผลิตรายการสถานีวิทยุกระจาย- เสียงแห่งประเทศไทย" และฝ่ายข่าวของสถานีด้วย เพื่อให้สถานีนำเสนอในรายการภาค ข่าวแต่ละช่วง ซึ่งรายการภาคข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยนี้จะถูก ถ่ายทอดออกอากาศไปยังสถานีวิทยุทุกสถานีทั่วประเทศพร้อมกัน

3. ข่าววิทยุสำหรับสถานีวิทยุอื่น ๆ

นอกจากนี้ กองประชาสัมพันธ์ ยังได้จัดทำข่าววิทยุเพื่อส่งให้สถานีวิทยุ อื่น ๆ ในกรุงเทพมหานครและในส่วนภูมิภาคทุกสถานี เพื่อสำหรับใช้ออกอากาศในรายการ ภาคข่าวของสถานีนั้น ๆ เช่นในรายการข่าวคั่นรายการ เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้จัดทำ ข่าวและ เอกสาร ข้อมูลส่งให้แก่สมาคมนักวิทยุและโทรทัศน์ ซึ่งมีศูนย์รวมข่าวสำหรับนักจัด รายการวิทยุในกรุงเทพมหานครอีกด้วย

ลักษณะเนื้อหาข่าวสารสำหรับใช้กับสื่อวิทยุกระจายเสียงในการแก้ไขความขัดแย้ง

ในการใช้สื่อวิทยุกระจายเสียงเพื่อเผยแพร่การดำเนินงานในภาวะปกติของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยนั้น เนื้อหาของข่าวสารที่เผยแพร่จะมุ่งเน้นเพื่อวัตถุประสงค์ดังนี้.-

1. ข่าวสารความก้าวหน้าของการดำเนินงานส่วนต่างๆ ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ทั้งในด้านการผลิตไฟฟ้าและการขยายงาน
2. รายงานความก้าวหน้า การดำเนินการก่อสร้างโครงการต่างๆ ให้ประชาชนได้ทราบ
3. เสนอข่าวสารความรู้เกี่ยวกับพลังงานไฟฟ้าในประเทศไทย
4. เสนอความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน

ส่วนเนื้อหาข่าวสารที่เผยแพร่ทางสื่อวิทยุกระจายเสียงในการแก้ไขความขัดแย้งนี้ จะเน้นเนื้อหาเป็น 2 ลักษณะคือ

1. เป็นการมุ่งเพื่อชี้แจงประเด็นการคัดค้านจากฝ่ายคัดค้านโดยตรง
2. เป็นการมุ่งเพื่อเสนอความรู้และรายละเอียดของเรื่องเกี่ยวกับเขื่อนและการผลิตไฟฟ้าจากเขื่อน

การใช้สื่อวิทยุโดยผ่านทาง "รายการไฟฟ้าปริทรรศน์"

สำหรับรายละเอียดของเครือข่ายรายการไฟฟ้าปริทรรศน์ที่ผลิตรายการโดยกองประชาสัมพันธ์มีรายละเอียดดังนี้

ตารางกระจายเสียงรายการไฟฟ้าปริทรรศน์ทั่วประเทศ

เขต (ภาค)	สถานี	ระบบ	ความถี่	วันออกอากาศ	เวลาออกอากาศ
ภาค กลาง	1. สวท. กาญจนบุรี	AM	1134 KHz	ทุกวันอาทิตย์	18.30 - 19.00 น.
	2. สวท. จันทบุรี	AM	1125 KHz	ทุกวันศุกร์	19.30 - 20.00 น.
	3. สท. 5 พัทยา ชลบุรี	FM	104 KHz	ทุกวันจันทร์	18.15 - 18.30 น.
	4. กองทัพอากาศ 1 ส่วนหน้า ราชบุรี	AM	1584 KHz	ทุกวันเสาร์	20.30 - 21.00 น.
ภาค ตะวันออก เฉียง เหนือ	1. สวท. นครพนม	AM	981 kHz	วันเสาร์สัปดาห์แรก	13.00 - 13.30 น.
	2. สวท. พนงกาย	AM	810 KHz	ทุกวันอาทิตย์	13.00 - 13.30 น.
	3. สวท. เลย	AM	1341 KHz	ทุกวันพฤหัสบดี	09.00 - 09.30 น.
	4. สวท. ชอนแก่น	FM	97.25 MHz	ทุกวันเสาร์	20.30 - 21.00 น.
	5. สวท. มหาสารคาม	AM	531 KHz	ทุกวันเสาร์	10.30-11.00 น.
	6. สวท. สุรินทร์	AM	909 KHz	ทุกวันเสาร์	14.00 - 14.30 น.
	7. สวท. อุบลราชธานี	AM	1341 KHz	ทุกวันอังคาร	14.00 - 14.30 น.
	8. ยานเกราะ 1540 อุตรธานี	AM	1540 KHz	ทุกวันอาทิตย์	17.00 - 17.30 น.
	9. 909 กรป.กลาง สกอนคร	AM	837 KHz	ทุกวันอาทิตย์	13.30 - 13.45 น.
	10. สวท. บุคคาทหาร	AM		ทุกวันอาทิตย์	08.30-09.00 น.
ภาค ใต้	1. สวท. ชุมพร	FM	100 MHz	ทุกวันพุธ	16.30 - 17.00 น.
		AM	1368 KHz		
	2. สวท. ระนอง	AM	1593 KHz	ทุกวันพฤหัสบดี	15.00 - 15.30 น.
	3. สวท. เบตง ยะลา	AM	1026 KHz	ทุกวันอาทิตย์	14.00 - 14.30 น.
	4. สวท. สงขลา	FM	97 MHz	ทุกวันอังคาร	17.30 - 18.00 น.
	5. สวท. สตูล	AM	819 KHz	ทุกวันอาทิตย์	18.30 - 19.00 น.
	6. 912 กรป.กลาง นราธิวาส	FM	92.75 MHz	ทุกวันเสาร์	10.05 - 10.30 น.
	7. สวท. กระบี่	AM	1368 MHz	ทุกวันอาทิตย์	18.30 - 19.00 น.
	8. สวท. ภูเก็ต	AM	639 KHz	ทุกวันจันทร์	17.30 - 18.00 น.
	9. สวท. นครศรีธรรมราช	AM	639 KHz	ทุกวันเสาร์	9.30-10.00 น.
	10. สวท. สุราษฎร์ธานี	FM	95.5 MHz	ทุกวันศุกร์	11.30 - 12.00 น.
	11. สวท. ยะลา	AM	981 KHz	ตามความเหมาะสม ของสถานี	หลังฉายทอดข่าว เวลา 19.00 น.
12. สวท. ปัตตานี	FM	93.0 MHz			
	AM	1296 KHz	ทุกวันอาทิตย์	13.30 - 14.00 น.	
ภาค เหนือ	1. สวท. ลำปาง	AM	1134 KHz	ทุกวันอาทิตย์	10.00 - 10.30 น.
	2. สวท. เชียงราย	AM	1260 KHz	ทุกวันศุกร์	18.30 - 19.00 น.
	3. สวท. พิชัยโลก	AM	1026 KHz	ทุกวันอาทิตย์	20.30 - 21.00 น.
	4. 921 กรป.กลาง เพชรบูรณ์	AM	972 KHz	ทุกวันเสาร์	11.00 - 11.30 น.
	5. วน. 14 อุตรดิตถ์	AM	1530 KHz	ทุกวันอาทิตย์	05.00 - 05.15 น.
	6. สวท. ตาก 1	AM	864 KHz	วันอาทิตย์ที่สอง ของเดือน	11.30 - 12.00 น.
	7. สวท. ตาก	FM	103.5 MHz	วันเสาร์แรกของ เดือน	11.00 - 11.30 น.
	8. สวท. แม่สอด ตาก	AM	1098 KHz	วันเสาร์ที่สอง ของเดือน	20.30 - 21.00 น.

- หมายเหตุ สวท. หมายถึง สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
 กรป. หมายถึง สถานีวิทยุกระจายเสียงกองอำนวยการรักษาความปลอดภัย
 วปถ. หมายถึง สถานีวิทยุประจำถิ่น
 KHz หมายถึง ความถี่หน่วยเป็นกิโลเฮิรตซ์
 MHz หมายถึง ความถี่หน่วยเป็นเมกะเฮิรตซ์

รายการไฟฟ้าปริทรรศน์มีรูปแบบเป็นรายการสาระบันเทิง กล่าวคือ
 เสนอสาระความรู้และเพลงประกอบกัน มีความยาวครั้งละ 30 นาที (ยกเว้นเพียง
 3 สถานีคือ สถานีวิทยุ วปถ.14 จังหวัดอุตรดิตถ์, สถานีวิทยุ 909 กรป.กลาง จังหวัด
 เพชรบูรณ์, สถานีวิทยุ สทว.5 พัทยา จังหวัด ชลบุรี ซึ่งมีความยาวครั้งละ 15นาที)

ในการนำเสนอเนื้อหาในการชี้แจงประเด็นการคัดค้านในแต่ละประเด็น
 ใดทำในลักษณะและวิธีการต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. เสนอประเด็นที่ฝ่ายคัดค้านใช้เป็นข้ออ้าง และชี้ให้เห็นด้วย เหตุผลด้วย
 ข้อเท็จจริงว่า ข้อคัดค้านในแต่ละประเด็นเป็นข้อมูลที่ไม่ถูกต้องกับความเป็นจริง พร้อม
 ทั้งได้เสนอข้อเท็จจริงที่ถูกต้องอย่างมีเหตุผลและหลักฐานอ้างอิงแก่ผู้ฟัง

2. เสนอหลักความคิด (Concept) เกี่ยวกับหลักการดำเนินการ
 สร้างเชื่อเพื่อการผลิตไฟฟ้าและประโยชน์อื่น ๆ เช่นการชลประทาน การบรรเทา
 อุทกภัย การประมง เป็นต้น เพื่อสร้างภาพพจน์ที่ถูกต้องของ เชื้อนซึ่งเข้าใจผิดว่า เชื้อน
 มีประโยชน์น้อย และทำหน้าที่ได้ไม่ถึงเป้าหมายที่เคยตั้งไว้เมื่อก่อนจะก่อสร้าง

3. เสนอหลักการของกระบวนการดำเนินงานในการ เสนอโครงการสร้าง
 เชื้อนทั่ว ๆ ไป ต่อรัฐบาล และแสดงให้เห็นว่าในการสร้างเชื้อนแต่ละแห่งนั้น มีขั้นตอน
 การพิจารณา การศึกษาในรายละเอียดโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งจากการไฟฟ้าฝ่ายผลิต
 แห่งประเทศไทย และทางรัฐบาลตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ใน การ เสนอโครงการพัฒนาใน
 ระดับประเทศ ทั้งนี้เพื่อสร้างหลักความคิดแก่ผู้ฟัง เพื่อถกเถียงที่เข้าใจผิดว่าโครงการ
 สร้างเชื้อนไม่ได้มีการพิจารณาอย่างรอบคอบ และการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

อาจจะ เสนอรายละเอียดของข้อมูลต่อรัฐบาลในลักษณะที่สร้างข้อมูลขึ้นมาเองก็ได้

4. เสนอข้อมูลทั้งจากฝ่ายคัดค้านและข้อเท็จจริงในลักษณะ เป็นกลาง เพื่อให้ผู้ฟังพิจารณาด้วยตนเอง แต่วิธีการนี้จะไม่ใช่วิธีที่ง่ายเพราะกลุ่มผู้ฟังมีหลายระดับ ความมุ่งหมายของการ เสนอสาระทางรายการวิทยุจะพยายามมุ่งต่อกลุ่มผู้ฟังให้ได้เข้าใจในเนื้อหาทุกระดับเท่าที่จะทำได้

5. เสนอความรู้เกี่ยวกับ เรื่องของ เชื้อน โดยเน้นในเรื่องประโยชน์ของ เชื้อนและประสิทธิภาพของ เชื้อนซึ่งเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ฝ่ายคัดค้านหยิบยกมาโจมตี เพื่อพยายามแสดงให้เห็นว่า เชื้อนที่สร้างขึ้นมาไม่ได้ประโยชน์คุ้มค่าตามที่คิดไว้ ดังนั้น การให้ความรู้ เกี่ยวกับ เชื้อนและรายงานการใช้ประโยชน์ต่าง ๆ จากเชื้อนในแต่ละฤดูกาลอย่างสม่ำเสมอ จะเป็นการสร้างภาพพจน์ให้ผู้ฟังได้เห็นว่า เชื้อนมีประโยชน์มากมาย ซึ่งในลักษณะการรายงานการใช้ประโยชน์จาก เชื้อนอย่างสม่ำเสมอนี้ จะทำให้ผู้ฟัง เห็นข้อเท็จจริงจากสิ่งที่เกิดขึ้นจริงอันมีเหตุผลและความน่าเชื่อถือมากกว่า

สำหรับลักษณะการ ผลิตรายการไฟฟ้าปริทรรศน์ จะใช้วิทยุอันมีเนื้อหาเกี่ยวกับหมกในการออกอากาศทั้ง 34 สถานีในแต่ละครั้ง เว้นแต่กรณีที่สถานีโคสสถานีหนึ่งต้องการที่จะเน้นเนื้อหา เฉพาะ เรื่องสำหรับใช้ออกอากาศในเขตพื้นที่การกระจายเสียงตามความเหมาะสมของ เหตุการณ์ และวัตถุประสงค์ที่จะมุ่ง เพื่อการประชาสัมพันธ์ สำหรับกลุ่มเป้าหมาย

ส่วนเนื้อหาที่ใช้ออกอากาศในรายการวิทยุเพื่อการแก้ไขความขัดแย้งเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งผลิตไฟฟ้าพลังน้ำในจังหวัดกาญจนบุรีนี้ จะมีแนวนโยบายประชาสัมพันธ์ เฉพาะกิจกรณีความขัดแย้งกรณีนี้ อยู่ ซึ่ง เป็นการกำหนดเกี่ยวกับ เนื้อหาที่จะใช้ในการประชาสัมพันธ์ เพื่อการแก้ไขความขัดแย้งกรณีนี้สำหรับสื่อต่าง ๆ ทุกประเภท ทั้งการ จักทำข่าว แจกสื่อมวลชน รายการวิทยุ ข่าวโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อบุคคล ดังนั้น การใช้สื่อทุกประเภทในการแก้ไขความขัดแย้งกรณีนี้จึงต่างก็มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันภายใต้ต้นนโยบายหลักและนโยบายเฉพาะกิจ เกี่ยวกัน จะแตกต่างกันบ้างก็ เฉพาะในส่วนองวิธีการนำเอาข่าวสาร เข้าสู่กลุ่มเป้าหมาย ซึ่งก็แล้วแต่ประเภทของสื่อจะมีความเหมาะสมในการ เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างไร

จากรูปแบบและวิธีการใช้สื่อวิทยุในการแก้ไขความขัดแย้งที่ไค้กล่าวมา จะเห็นได้ว่ากลุ่มเป้าหมายของสื่อวิทยุคือประชาชนทั่วไป ซึ่งวิเคราะห์ตามโครงสร้างของปัจจัยอันเกี่ยวข้องกับความขัดแย้งแล้ว กลุ่มประชาชนทั่วไปเป็นกลุ่มคนซึ่งอยู่นอกของคู่อริความขัดแย้ง กล่าวคือไม่ได้มีส่วนใดส่วนเสียอะไรโดยตรง ต่างกับกลุ่มแกนของฝ่ายคัดค้านซึ่งมีเป้าหมายที่จะทำงานของตนให้บรรลุเป้าหมายเช่นกัน และก็มีใช้ เป็นกลุ่มที่เป็นแนวร่วมของกลุ่มแกนด้วย อย่างไรก็ตามการเสนอข่าวสารผ่านช่องทางสื่อวิทยุกระจายเสียงซึ่งไปสู่กลุ่มผู้ฟังจำนวนมากนี้ ย่อมเป็นจุดสนใจของฝ่ายคัดค้านซึ่งพยายามที่จะหากลุ่มแนวร่วมของคนให้มากที่สุด ฝ่ายคัดค้านจะพยายามคิดหาวิธีการโต้ตอบและสร้างประเด็นใหม่ขึ้น เพื่อคัดค้านและสร้างแนวร่วมไว้ ดังนั้น ในช่วงระยะที่เกิดความขัดแย้งที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่าสื่อมวลชนทั้งวิทยุ และโทรทัศน์ รวมทั้งหนังสือพิมพ์ได้เป็นเวทีแห่งการแสดงความความเห็น เหตุผลของแต่ละฝ่าย

สำหรับการเสนอเนื้อหาเพื่อการแก้ไขความขัดแย้งโดยผ่านทางรายการภาคข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยนั้น ส่วนใหญ่จะมุ่งในลักษณะข่าววิทยุ จึงมีรายละเอียดไม่มากเหมือนดังการเสนอข่าวสารทางหนังสือพิมพ์ แต่ในคำนำความน่าเชื่อถือในข่าวสารอาจจะมีมากกว่าการเสนอข่าวสารทางหนังสือพิมพ์บางฉบับ ทั้งนี้เพราะข่าววิทยุก่อนข้างให้ความรู้สึกต่อกับผู้ฟังว่าเป็นเรื่องที่เป็นทางการมากกว่าการบิดเบือนข้อเท็จจริงไม่ควรมีขึ้น

ในการใช้สื่อวิทยุในรายการภาคข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยนี้ทำทั้งการเสนอข่าววิทยุ และข่าวประกอบเสียงจากการให้สัมภาษณ์ของฝ่ายบริหารของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย เนื้อหาของข่าวสารประกอบด้วย

1. การเป็นขี้นใจข้อเท็จจริง เพื่อแก้ประเด็นการคัดค้านในรูปข่าววิทยุ โดยให้ฝ่ายบริหารของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ เป็นผู้ให้ข่าว

2. เสนอข่าวความก้าวหน้าในการดำเนินงานของเขื่อนต่าง ๆ ในการผลิตไฟฟ้า การชลประทาน การบรรเทาอุทกภัย การประมง ให้ผู้ฟังได้ทราบอย่างสม่ำเสมอ

การ เสนอข่าวสารโดยผ่านทางรายการภาคข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียง แห่งประเทศไทยนี้ นับว่าเป็นช่องทางที่จะนำเอาข่าวสารไปสู่ผู้ฟังได้เป็นจำนวนมาก และทั่วทั้งประเทศ ข้อเท็จจริงที่น่าเสนอย่อมจะเป็นการสร้าง ความเข้าใจให้ เกิดกับผู้ฟังใน ประเด็นต่าง ๆ อันเป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้น

ดังนั้น ไม่ว่าจะการใช้สื่อวิทยุกระจายเสียง เพื่อการแก้ไขความขัดแย้งทั้ง โดยผ่านช่องทางของ "รายการไฟฟ้าปริทรรศน์" และทางรายการภาคข่าวของสถานี วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยนี้ เมื่อพิจารณาตามหลักการของการแก้ไขความขัด - แย้งแล้ว เมื่อมีการสื่อสารระหว่างกัน เกิดขึ้นในการให้ความรู้ในสิ่งที่ เป็นจริงของ เหตุการณ์อย่างมีเหตุผลและข้ออ้างอิง การ เกิดความเปลี่ยนแปลงในทางความคิดของ บุคคลก็ย่อมเกิดขึ้น ความรุนแรงของความขัดแย้งก็จะค่อย ๆ ลดลงโดยลำดับและนำ ไปสู่การประนีประนอมด้วยเหตุผลในที่สุด ในทางตรงกันข้าม หากไม่ได้ใช้สื่อวิทยุ กระจายเสียงในการนำเอาข่าวสาร เพื่อการแก้ไขความขัดแย้งไปสู่ผู้ฟังแล้ว โอกาสที่ จะใช้สื่ออื่น ๆ เพื่อสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นต่อกลุ่ม เป้าหมายจำนวนมาก ๆ ในระดับ มวลชน เช่นที่สื่อวิทยุกระจายเสียงทำได้นั้นคงจะเป็นไปได้อย่างยาก แต่อย่างไรก็ตาม การ ใช้สื่อทุกประเภท เพื่อมุ่งผลต่อการแก้ไขความขัดแย้งย่อมเป็นผลดีที่สุด เพราะสื่อแต่ละ ประเภทต่างมีคุณสมบัติและข้อดี - ข้อเสีย รวมทั้งประสิทธิผลในการ เข้าถึงกลุ่ม เป้าหมาย ที่แตกต่างกัน

จากการพิจารณาถึงข้อแตกต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการใช้สื่อวิทยุในการแก้ไข ความขัดแย้งที่กล่าวมาแล้ว แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของการใช้สื่อวิทยุกับการใช้สื่อ อื่น ๆ เพื่อการแก้ไขความขัดแย้งสรุปตามสมมติฐานที่ค้นได้ดังนี้

ข้อสมมติฐานที่ 1

การใช้สื่อวิทยุมีความสัมพันธ์กับผลในการแก้ไขความขัดแย้ง

ข้อสนับสนุน

สื่อวิทยุ นับ เป็นสื่อที่สามารถนำเอาข่าวสาร ไปสู่ผู้ฟังได้อย่างกว้างขวาง ในระยะเวลาอันรวดเร็ว ประกอบกับเป็นที่ยอมรับกันว่า สื่อวิทยุกระจายเสียง เป็นสื่อ

มวลชนที่เข้าถึงผู้ฟังได้มากที่สุดทุกระดับชั้น จากการวิจัยของกองวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เมื่อปี 2521 พบว่าผู้ฟังร้อยละ 71 ฟังวิทยุทุกวัน เฉลี่ยวันละ 2 - 3 ชั่วโมง และรายการที่ชอบฟังมากที่สุดคือรายการข่าว รองลงมาคือรายการบันเทิง ผู้ฟังวิทยุในต่างจังหวัดมักนิยมฟังสถานีวิทยุประจำถิ่นมากกว่าฟังสถานีจากส่วนกลาง

การใช้สื่อวิทยุเพื่อการแก้ไขความขัดแย้งนั้น พิจารณาตามกระบวนการ หมายถึงความขัดแย้งได้เกิดขึ้นแล้ว และจำเป็นต้องทำให้ความขัดแย้งนั้นคลี่คลาย ให้หมดไปจนไม่มีความขัดแย้งอีก นั่นคือก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทัศนคติต่อการสร้างเงื่อนไข ซึ่งจะต้องมีการให้ข่าวสาร ข้อมูลที่ถูกคัดกรองแก่ผู้ฟังโดยผ่านช่องทางสื่อวิทยุกระจายเสียงไปยังประชาชนทั่วไป อันเป็นกลุ่มเป้าหมาย

ได้กล่าวมาแล้วว่าการแก้ไขความขัดแย้งกรณีนี้ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ ใช้สื่อวิทยุที่สำคัญ 2 คำน คือรายการไฟฟ้าปริทรรศน์ และรายการข่าวของกรมประชาสัมพันธ์ ทั้งสองช่องทางนี้สามารถนำข่าวสารไปสู่ประชาชนได้มาก ดังนั้นในการใช้สื่อวิทยุเพื่อการแก้ไขความขัดแย้งจึง เป็นสื่อหนึ่งที่มีความสำคัญไม่น้อยต่อการก่อให้เกิดการแก้ไขความขัดแย้ง

อย่างไรก็ตาม เฉพาะเพียงการใช้สื่อวิทยุเพียงช่องทางเดียวย่อมไม่ก่อให้เกิดผลต่อการแก้ไขความขัดแย้งได้อย่างเด่นชัด เพราะสื่อวิทยุจะให้ผลดีในการช่วยเสริมการใช้สื่ออื่น ๆ ในการมุ่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ โดยเฉพาะสื่อบุคคล เป็นต้น

ข้อสมมติฐานที่ 2

การใช้สื่อวิทยุมีความสัมพันธ์กับการใช้สื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ หนังสือพิมพ์ ข่าวแจกสื่อมวลชน จกหมายชี้แจงสื่อมวลชน เอกสารเผยแพร่ ผู้ได้รับผลกระทบ ฝ่ายคัดค้าน และรัฐบาล

ข้อสนับสนุน

ในการวางแผนเนื้อหาเพื่อเสนอในรายการวิทยุ นั้น จะดำเนินการโดยสอดคล้องกับการเสนอเนื้อหาในสื่ออื่น ๆ ค่ายความแค้นที่กำหนดเป็นหลักไว้ จะแตกต่างกันก็เฉพาะวิธีการที่นำเอาเนื้อหาของสารไปเสนอเท่านั้น ส่วนตัวแปรอื่นคือผู้ได้รับผลกระทบ ฝ่ายคักค้ำน และรัฐบาล มีความสัมพันธ์กับการใช้สื่อวิทยุคือ เป็นกลุ่มเป้าหมายของงานที่มีการอ้างอิงพาดพิงถึง

ข้อสมมติฐานที่ 3

มีความสัมพันธ์กันระหว่างการใช้สื่อต่าง ๆ คือสื่อบุคคล ข่าวแจก เอกสาร เผยแพร่ หนังสือพิมพ์ จดหมายชี้แจงสื่อมวลชน ผู้ได้รับผลกระทบ ฝ่ายคักค้ำน รัฐบาลกับการแก้ไขความขัดแย้ง

ข้อสนับสนุน

ผลของการแก้ไขความขัดแย้งย่อมขึ้นอยู่กับการรณรงค์ใช้สื่อต่าง ๆ ที่จะนำเอาข่าวสารไปสู่กลุ่มเป้าหมาย ให้เกิดความเข้าใจ คลายความสับสนไปสู่จุดยุติ ความขัดแย้งในที่สุด ทั้งสื่อบุคคล สื่อวิทยุ การใช้ข่าวแจกสื่อมวลชน เอกสาร สิ่งพิมพ์ หนังสือพิมพ์ จดหมายชี้แจงสื่อมวลชน ย่อมก่อให้เกิดผลในการแก้ไขความขัดแย้ง แต่ความขัดแย้งจะยุติหรือยังคงเกิดขึ้นอีกหรือรุนแรงขึ้นนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับกลยุทธ์และวิธีการใช้สื่อเหล่านั้น ประกอบกับปฏิกิริยาตอบโต้ของฝ่ายคักค้ำน ผู้ได้รับผลกระทบ ลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ เป็นแบบจำลองความสัมพันธ์ที่เรียกว่า "ความสัมพันธ์อย่าง เป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกัน"

ข้อสมมติฐานที่ 4

ตัวแปรต่าง ๆ คือสื่อบุคคล สื่อวิทยุ เอกสาร สิ่งพิมพ์ หนังสือพิมพ์ ข่าวแจก จดหมายชี้แจง ผู้ได้รับผลกระทบ ฝ่ายคักค้ำน รัฐบาล ต่างมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

ข้อสนับสนุน

เหตุผล เช่นเดียวกับในข้อสนับสนุนของสมมติฐานที่ 3 คือตัวแปรต่าง ๆ ต่างมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน มุ่งไปสู่การแก้ไขความขัดแย้งในแนวทางเดียวกัน ความจุกยื่นและนโยบายเดียวกัน จึงไม่มีการใช้สื่อใดที่เสนอเนื้อหาแตกต่างไปจาก แนวนโยบายที่ได้วางไว้เพื่อการแก้ไขความขัดแย้ง ผลจากการตอบสนองของฝ่าย คัดค้าน ผู้ได้รับผลกระทบ รัฐบาล ย่อมก่อให้เกิดการใช้สื่อต่าง ๆ เพื่อแก้ไข ความขัดแย้งต่อไป

ดังนั้น กล่าวโดยสรุปจากที่ได้บรรยายมาถึงการใช้สื่อวิทยุเพื่อการ แก้ไขความขัดแย้งนี้ โดยหลักการและสภาพความเป็นจริงนั้น สื่อวิทยุใช้ในลักษณะ เป็นสื่อเพื่อช่วยเสริมสื่ออื่น ๆ คือสื่อบุคคล สื่อหนังสือพิมพ์ เอกสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เฉพาะเพียงสื่อวิทยุเพียงช่องทางเดียวไม่อาจก่อให้เกิดผลได้อย่างเต็มที่ ขณะเดียวกัน การใช้สื่อบุคคลเพียงช่องทางเดียวก็ไม่อาจก่อให้เกิดผลต่อกลุ่มเป้าหมายที่เป็น มวลชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อต่าง ๆ จึงต้องถูกใช้เสริมกันและกัน แล้วแต่ วัตถุประสงค์ว่าจะใช้สื่อใดต่อกลุ่มเป้าหมายใดและมุ่งผลใด หมายถึงจะเปลี่ยน ความคิด หรือจะก่อให้เกิดความรู้ การใช้สื่อวิทยุมุ่งเสนอเนื้อหาเพื่อก่อให้เกิดความ รู้แก่ผู้ฟัง เพื่อลดล้างความเข้าใจผิดที่อยู่ในใจของผู้ฟัง จนเกิดเป็นความขัดแย้ง และเมื่อประกอบกับการ เปิดรับสื่ออื่น ๆ ด้วยแล้ว ก็จะเป็นการสร้างความมั่นใจ ค่ผู้ฟังว่าสิ่งที่ได้รับจากการฟังวิทยุ นั้นคือความจริงที่ถูกต้อง ความรู้สึกขัดแย้งในใจ ก็หมดไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย